

Η Ποιμαντική Θεολογία του Γέροντος Αιμιλιανού Σιμωνοπετρίτου: Προλεγόμενα

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Γέρ. Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης](#)

Με ξεχωριστή χαρά και τιμή, η “Πεμπτουσία” αρχίζει σήμερα τη σταδιακή δημοσίευση μιας σπουδαίας μελέτης, η οποία αναφέρεται σε μια κορυφαία προσωπικότητα του ορθόδοξου μοναχισμού του 20ού αι., το Γέρ. Αιμιλιανό Σιμωνοπετρίτη. Η μελέτη, συγγραφέας της οποίας είναι ο π. Χαρίλαος Ε. Παπαγεωργίου, υποβλήθηκε ως διπλωματική εργασία στη Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ και βαθμολογήθηκε με άριστα. Στο σημερινό απόσπασμα παρουσιάζονται οι εισαγωγικές σκέψεις του συγγραφέα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η συμμετοχή στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. υπήρξε η αφορμή για την εκπόνηση αυτής της εργασίας, που συντάχθηκε με την ολοκλήρωση του κύκλου των μαθημάτων για να υποβληθεί στην κρίση σεβαστών διδασκάλων. Όμως η σύνταξή της λειτούργησε και ως μερική «εξόφληση» ενός αιειδινήτου χρέους προς τον άνθρωπο που με το παράστημά του και το λόγο του αποτέλεσε μια γλυκεία παιδική ανάμνηση, καθοριστική όμως για το μέλλον του συντάκτου.

φωτο:Ν. Μπιμπισίδης

Η παρουσία του γέροντος Αιμιλιανού Σιμωνοπετρίτου στη ζωή πλείστων συνανθρώπων μας , το σύντομο πέρασμά του από τις ψυχές μας , η συμβολή του στην εμπύχωση των οραματισμών μας και την ενσάρκωση των κλήσεών μας , υπήρξαν γεγονότα καθοριστικά. Δημιούργησαν τα δεδομένα μιας νέας ποιμαντικής «σχολής» με υψιπέτη προσανατολισμό , πνευματική αξιοπρέπεια , παροξυσμό καλών έργων , μαρτυρία πίστεως , κοινωνία αγάπης. Η «εν σώματι» απουσία του δεν ακυρώνει αλλά εμπεδώνει και πολλαπλασιάζει το έργο του, πλούσια ευλογημένο από το Δοτήρα παντός αγαθού. Και αυτό δεν είναι παρά η αδέκαστη κρίση της ιστορίας του σύγχρονου μοναχισμού και της ποιμαντικής .

Εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη προς το σύμβουλο και καθοδηγό μας σε αυτή την προσπάθεια Αιδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο π. Αθανάσιο Γκίκα, αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. και προς εκείνους που συνετέλεσαν στην όσο το δυνατόν αρτιότερη παρουσίασή της, επιζητούμε την επιεική κρίση για τις ατέλειές της και την οιαδήποτε ευμενή υπόδειξη για τη βελτίωσή της.

Βόλος, 2008

Μνήμη του αγίου και ενδόξου μάρτυρος Αιμιλιανού

A. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Η σύγχρονη θεολογική αναζήτηση στους δρόμους της ποιμαντικής διακονίας και προσφοράς στο λαό του Θεού, ωφελείται τα μέγιστα από την αναζήτηση ποιμαντικών προτύπων μέσα στο ιστορικό «παρόν» της Εκκλησίας, το οποίο θεμελιώνεται στο παρελθόν της και επεκτείνεται στο εσχατολογικό μέλλον της[1]. Η προσπάθεια αυτή ενισχύεται ασφαλώς με την αναζήτηση, ανάγνωση και αξιοποίηση αναλόγων καθοδηγητικών κειμένων σε συνδυασμό με τη χρήση τους στην καθημερινή ποιμαντική πράξη. Η πράξη όμως αυτή δεν περιορίζεται απλώς στην προσαρμογή των ποιμαντικών διατυπώσεων στα μέτρα των σύγχρονων ανθρώπινων αναγκών, αλλά αγγίζει και αυτή την ακαδημαϊκή ενασχόληση αποσκοπώντας στον «καταρτισμόν των αγίων» και την οικοδομή του Σώματος της Εκκλησίας [2].

Όπως χαρακτηριστικά σημειώνει ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους θεράποντες του ποιμαντικού στοχασμού[3]: «...πολλά ρυάκια ποτίζουν το πνευματικό έδαφος της πατρίδος μας, όχι μόνον κατά τα παλαιότερα χρόνια , αλλά και κατά τους τελευταίους δύσκολους καιρούς. Τα περισσότερα από αυτά είναι άγνωστα, οι πολλοί δεν τα προσέχουν και οι αρμόδιοι δεν τα παρουσιάζουν... Κοινό γνώρισμά τους όμως είναι ότι αγάπησαν ιδιαίτερα το Σαρκωμένο Θεό, ένοιωσαν βαθειά το μήνυμά του και προσπάθησαν αυτό να το μεταδώσουν ζωντανό στο διψασμένο κόσμο... Κάτι τέτοιες πνευματικές καταβολές πρέπει να τις προσέχη ιδιαίτερα η ιστορία και η ιστοριογραφία.

Η τελευταία δεν συντίθεται από το υλικό (μόνον) επισήμων αρχείων και διοικητικών πράξεων. Την υφαίνουν μάλλον οι ήρεμες και γόνιμες προσφορές των αληθινών εκείνων ανθρώπων που λαχτάρησαν το Θεό ... κι έζησαν γνήσια το Ευαγγέλιο και το μετέδωσαν ως Ορθοδοξία και Ορθοπραξία...» Ο ερευνητής της πνευματικής πορείας του συγχρόνου ορθοδόξου πληρώματος στέκεται με σεβασμό και ευλάβεια ενώπιον ορισμένων ασκητικών και ιδιαίτερα νηπτικών πνευματικών πατέρων της εποχής μας. Με περισσή ειλικρίνεια θα μπορούσε να τους χαρακτηρίσει ως συγχρόνους ησυχαστές η και ως σύγχρονους και τελευταίους (;) επιγόνους της Φιλοκαλικής αναγέννησης στην πατρίδα μας[4].

Οι πατέρες αυτοί , προικισμένοι με το χάρισμα της πνευματικής κυοφορίας, αναγέννησης και καθοδήγησης ψυχών, υιοθέτησαν το ασκητικό ήθος και το ησυχαστικό φρόνημα των παλαιότερων φιλοκαλικών. Επέκτειναν στις μέρες μας το παιδαγωγικό, συμβουλευτικό και εν γένει αναγεννητικό τους έργο.

Έγιναν οι σύγχρονοι πνευματικοί πατέρες της νεολαίας, οι αναμορφωτές του σύγχρονου μοναστικού ρεύματος, οι σύμβουλοι της νεοελληνικής οικογένειας. Συνέχισαν μ' ένα λόγο τη μακραίωνη ορθόδοξη παράδοση της πνευματικής πατρότητας. Οι ιερές μνήμες της νηπτικής τους ζωής λειτουργούν στη συνείδησή μας παραμυθητικά, θεραπευτικά και διδακτικά. Και το γεγονός αποκτά μεγαλύτερη σημασία, όταν η όποια αναφορά στο έργο τους δεν γίνεται ως μεταθανάτια εξόφληση ενός πνευματικού χρέους αλλά, ζώντας την ευλογία της εν ημίν παρουσίας τους, αποτίουμε τον υϊκό φόρο του σεβασμού και της αγάπης.

Η προσωπικότητα του πολυσεβάστου γέροντος Αιμιλιανού (Βαφείδη) Σιμωνοπετρίτου εμπίπτει σ' αυτήν ακριβώς την κατηγορία νεώτερων καθοδηγητικών μορφών, που με το ολιγόχρονο πέρασμα αλλά την αμφιλαφή καρποφορία αναδείχθηκαν όρχαμοι του νέου Ισραήλ εν μέσω ενός «αιώνος απατεώνους»[5]. Μέσα από το απέραντο εύρος της πληθωρικής του παρουσίας, στην παρούσα μελέτη επιχειρείται μια ακροθιγής, και προς τούτο εκ των προτέρων ελλιπής, παρουσίαση της ποιμαντικής θεολογίας του Γέροντος Αιμιλιανού, όπως αναπτύσσεται στα εκδοθέντα έργα και τις κατηχήσεις του, είτε απομαγνητοφωνημένες, είτε στενογραφημένες, είτε επισήμως και επιμελώς εκδεδομένες από το Πατριαρχικό και Σταυροπηγιακό Μετόχιο - Ιερό Κοινόβιο του Ευαγγελισμού στην Ορμύλια της Χαλκιδικής[6]. Το εγχείρημά μας έχει την πρόσθετη δυσκολία της ελαχιστότητας γραπτών κειμένων του ιδίου του Γέροντος[7] αλλά και την ένταση των ισχυρών βιωματικών εμπειριών.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό θα αναζητηθεί η σκιαγράφηση καταρχήν των πνευματικών προϋποθέσεων που διαμόρφωσαν την προσωπικότητα του Γέροντος, είτε αυτό αφορά σε πρόσωπα είτε σε γεγονότα είτε σε μελέτες και προσωπικές εμπειρίες του ιδίου. Θα ακολουθήσει μια αναφορά στα ποιμαντικά πρότυπα του Γέροντος, είτε αυτά αφορούν σε βιβλικά πρόσωπα, είτε σε μια συμπόρευση και προσωπικές του αναστροφές με συγχρόνους πνευματικούς ανθρώπους, πρότυπα τα οποία εμπέδωσαν το νηπτικό του προσανατολισμό. Κατόπιν θα παρουσιασθούν συνοπτικά οι βασικές θεωρητικές και πρακτικές συντεταγμένες της ποιμαντικής θεολογίας του π. Αιμιλιανού σε συνδυασμό με τις διήκουσες έννοιές της. Τέλος θα καταχωρηθούν τα γενικά στοιχεία και η ποιμαντική διδασκαλία του σε επιμέρους ομάδες ανθρώπων που τον συναναστράφηκαν ή συνδέθηκαν πνευματικά μαζί του καθ' οιονδήποτε τρόπο. Το εγχείρημά μας θα ολοκληρωθεί με ορισμένες ειδικές ποιμαντικές επισημάνσεις στα έργα του.

Γνωρίζουμε πως η προσπάθεια είναι μεν ατελής , αποτελεί όμως μια πρώτη απόπειρα σκιαγράφησης της πνευματικής – ποιμαντικής φυσιγνωμίας του με την κατά το δυνατόν επιστημονική ακρίβεια και πιστότητα . Τούτο επιβάλλεται, στις μέρες μας , από τη δημοσίευση και την κοινοποίηση της ποιμαντικής του διδασκαλίας, που αποτελεί πλέον πνευματικό θησαύρισμα για την εποχή μας και παρακαταθήκη ζωής για εκείνους που συνεχίζουν το έργο του αξιοποιώντας την πνευματική κληρονομιά του.

[Συνεχίζεται]

1. Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Ι.Μ. Δημητριάδος , τόμος *Εκκλησία και Εσχατολογία*, εκδ. Καστανιώτη , Αθήνα 2003 , σ. 11.
2. *Εφεσ.* 4,12.
3. Ηλία Μαστρογιαννοπούλου(Αρχιμ.) , *Άγιες Μορφές της νεωτέρας Ελλάδος*, χ.χ. Αθήναι (2) εκδ. ΤΗΝΟΣ, σ. 5-6.
4. Γεωργίου Κρουσταλλάκη , *Ο Γέρων Πορφύριος*, εκδ. ΙΧΝΗΛΑΣΙΑ, Αθήνα 1997.
5. *Ακάθιστος Ύμνος*, Μ. Οίκος .
6. Σεραπίωνος Σιμωνοπετρίτου (Ιερομονάχου), Γέροντας Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης : *Ιχνηλασία Ζωής*, περιοδικό *ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ*, τεύχος 14, (Απρίλιος – Ιούλιος 2004), σελ. 114.
7. Οπ.παρ. σ. 111.